

મેથિલી/યોગાદી (H)

①

Part - II

Paper - IV

Page No.:

Date: 23/5/2020

Lecture No-32

Unit - 7

ડૉ. અરવિન્દ કા

સહાયક પ્રોફેસર

મેથિલી વિભાગ

ચારવાડ/મહાવિદ્યાલય

દરમંગા

મો. - 9040201409

મેથિલી - માધ્યમ - વિજ્ઞાન

માધ્યમિક સિદ્ધાન્ત (પાઠ - 1)

મનુષ્યક માધ્યમ પ્રારંભ ન સ્વૈચ્છિક
પરંતુ મહિ સં જાન્ય જારદા માધ્યમ સમાગમ
રૂઢ અનુયમ નિધિ થિત માધ્યમે જે વિશિષ્ટતા
નરદા ઓઠર વિષયમુદ્દે નિરિખન કપ નરદ
કહલ જા સરદ જે આ કનેક પ્રાચીન આદિ
માધ્યમિક વિશિષ્ટતા દેર આ કાલક અનુસર
દોરદા પ્રત્યેક માધ્યમ અપન રીનિદાસ
દોરદા

માધ્યમ વૈજ્ઞાનિક લોકનિ માધ્યમ
અપનિક પ્રકરણ અપન - અપન મન પ્રકર
કરને દધિ આ મન સમ પદિલોર ઓરદ
સ્થિતિન કલપન કર લગદ જે માધ્યમ
કોન પરિસ્થિતિ, આ કોન જનમલે
દોરદા આ ઓઠર પ્રારંભિક રૂપરૂપ
કોરદલ દોરદા આ કોન ઓરદ

परिवर्तन आमतोप दुई प्रकारका हुन्छन्। पहिलो सामान्य
बिन्दुको जानकारीको आधारमा हुन्छ। यो भाषा-
वैज्ञानिक लोकान्तर भाषा-परिचालनको
द्वारा भन्ने गरिन्छ। अर्थात् —

(i) प्रत्यक्ष भाषा

(ii) अप्रत्यक्ष भाषा

प्रत्यक्ष भाषाको अन्तर्गत
विशाल विविधता विद्यमान भएकै कारण यसलाई अर्थात् —

(1) प्रत्यक्ष भाषाको आधारमा —

एकै विद्यमानको अनुसार भाषा भिन्न
इच्छाहरू हुन्छन् जसको आधारमा अर्थ र
उत्पत्ति भएकै हुन्छ। इच्छा जस्तैमा आधार
विचारको रूपमा नभएकै भाषाको विचार
समेतको रूप।

(2) सांकेतिक आधारमा — एवं
विचारको आधारमा — एउटै विचारको प्रतीकबाट
स्वीकारबाट, सांकेतिकबाट आदि सांकेतिक आधारमा
समेतको रूपमा हुन्छ। एउटै विचारको अनुसार
भाषा भिन्न हुन्छ। अनुसार जस्तैमा इच्छाको
जस्तैमा आधारमा सांकेतिकको आधारमा विचारको
मार्गको रूपमा हुन्छ। अनुसारको आधारमा
कमलको, रंगको र अन्यको आधारमा विचारको
कमलको।

(3) धातु आधारमा भाषाको आधारमा —

एउटै विचारको अनुसारको आधारमा भाषाको
विचारको रूपमा हुन्छ। अनुसारको आधारमा
इच्छाको आधारमा भाषाको आधारमा
अन्तर्गतको रूपमा हुन्छ। एउटै

सिद्धान्तक प्रति पाठक समक मन अदि जे मानव एह न बालि लए एहि जगाने आत्म जे आ धानु समक एक निश्चयन संस्कार सेजत कर सकथ। ओहि आधार पर माषिक उत्पत्ति मेल एव माषिक आकृति बनल।

(iv) मनो भावागित्यजनकता बाद या आवेग सिद्धान्त — एहि सिद्धान्त क अनुसार मानव विभिन्न अवस्था पर हास, रोष, धृष्ट, क्रोध, दुर्ष, विषाद, विरह, मिलन आदि भावक व्यक्त करेद। ओहि समयमे ओकर मनोबल विभिन्न ध्वनि के उत्पन्न करेद। एहि ध्वनि अन्वसान, गुहस, निःश्वस ध्वनि समक आह, हाय, ओह, ओ, कस, यह आदि शब्द बिक।

(v) श्रम परिहरण मूलकता बाद — एहि सिद्धान्तक प्रति पाठक द्वि मापर। हिनक मन अदि जे अनुभव परिग्रह करबाक बाद अपन श्रम-प्रवसाक क्रियाक डार। अपन परिग्रह ओ श्रमक के दूर करेन अदि। ओहि समयमे ओकर गुहस किहु ध्वनि उत्पन्न होवद। सङ्क कुटनहार मजदुर धोष, मल्लाह आदि पहरक करबाक ल ध्वनि के उत्पन्न करेन अदि। एहि ध्वनिसे माषिक उत्पत्ति मेल।

(vi) सामाजिक सम्बन्धक सिद्धान्त — एहि सिद्धान्तक प्रति पाठक प्रसिद्ध विचारक हांस, लॉक एवं कंस। आदि के मानल जाइत ईति। हिनक समक

ਜਨ ਸਿੱਖ ਜੋ ਜਰਬਾ, ਜਾਬਾ, ਕੀਤੁਕ/ਤਰ
 ਕਾਏ ਪਾਰਸਿਕ ਕਾਂਕੇਨ ਨੂੰ ਨਹਿ ਚਲਿ
 ਕੰਕਲ ਨਰਬਾ ਕੀਤੁਕ/ਤਰ ਜੀਲਿ ਤੁਲਿ ਕਸ
 ਕੇ ਬਿਥੁ ਨਿਰਬਾ ਕਥਲਰ ਜੋ ਅਤੁਕ
 ਕਲਕੁਕ ਨਾਮ ਅਤੁਕ ਕੀਰਬਲ ਜਾਤ/ਪਹਿ
 ਪੁਕਾਰੇ ਕਸੂਜਿਕ ਕਸਕਾਨੁ ਕੀਰਾ ਪਕ
 ਕੀਥਾਕ ਨਿਕਾਠਾ ਕਪਲ ਗਲ।

(੧੧) ਵਿਕਾਸ ਵਾਧਕ ਸਿਧਾਨ-
 ਸਾਥਾਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਮ ਆਇਏ ਪੁਕਾਰੇ ਨਹਿ
 ਮੇਲ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ, ਕਾਨਨ ਹੋਰਨ ਰਹਲ ਅਫਿ,
 ਪਰਬਾਤੁ ਕਪ ਰਹਲ ਅਫਿ। ਜੇਨਾ-ਜੇਨਾ
 ਬਾਨ-ਬਿਯਾਨ ਵਿਕਾਸਿਨ ਕਸ ਰਹਲ ਅਫਿ
 ਨੀਹਾ-ਨਹਿਨ ਆਕੁਰਾ ਕੁਥਾਨ ਕਰਬਾਕ ਲਲ
 ਕੀਰਾ ਕੇ ਪ੍ਰਯੋਗਨ ਪਤਨ ਗਲਾ ਪਹਿਨੇਨਸ
 ਤੁਲਕੁ-ਕੀਰਾਕ ਆਥਾਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਕੀਰਾ ਕੇ
 ਕੁਥਾਕ ਕਪਲੇਲ ਕੀਰਾ ਪਹਿ ਕੁਥ ਅਥਕਾਨਾ-
 ਤੁਲਾਕ ਸਾਥਾਕ ਵਿਕਾਸ ਕਪ ਰਹਲ ਅਫਿ
 ਆਇ ਕੁਥਾਕ ਵਿਕਾਸਿਨੇ ਵਿਕਾਸਵਾਧਕ
 ਸਿਧਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰੇ ਸਾ-ਸੁਨਾ ਮੇਲ ਕੇਨਾ
 ਨਿਰਬਾ ਇਨ ਆਇ ਸਾਥਾ ਬਿਯਾਨਿਕ ਕਸਕਾਨ
 ਵਿਕਾਸਵਾਧਕ ਸਾਨਿ ਅਥਾ ਆਇਆ ਕੇਰਬਾ
 ਵਿਕਾਸਵਾਧਕ ਪ੍ਰਯੋਗਨਾ ਕੇਲਹਿ ਅਫਿ।

— ਕਰਕਾ: —

ਡੀ. ਡੀ. ਪਿੰਡਾ

ਮੋ-5070209805